

GİRESUN MEBUSU TAHİR BEYİN, MAHSUBU UMUMİ KANUNUNA MÜZEYYEL 27 KÂNUNUSANI 1927 TARİHLİ KANUNUN ALTINCI MADDESİNE BİR FIKRA TEZYİLİ HAKKINDA (2/32) NUMARALI TEKLİFİ KANUNİSİ VE MAHSUBU UMUMİ KANUNUNUN ALTINCI MADDESİ MUCİBİNCE MUAYYEN MÜDDET ZARFINDA VAKİ OLAN VE FAKAT BAZI ESABİ MANİA HASABIYLA NETİCELENEMEYEN MÜRACAATLARIN MIADI KANUNİSİNDE VUKU BULMUŞ SURETİYLE KABUL EDİLİP, EDİLMİYECEĞİNİN TEFSİRİNE DAİR (3/79) NUMARALI BAŞVEKÂLET TEZKERESİ VE MALİYE VE BÜTÇE ENCÜMENLERİ MAZBATALARI.

Riyaseti Celileye

2 Şubat 1928

Mülga Osmanlı Hükûmeti zamanında hususi ve ticari şekilde idare ve İstanbul'un Milli Hükûmete ilhakı üzerine imalâtı harbiyeye devrolunan mülga fabrikalar müdiriyeti umumiyesi zamanına ait her nevi düyun 3 Nisan 1340 tarihli Mahsubu Umumi Kanununun şumulüne ithal edilmemiş ve Mahsubu Umumi Kanununun altıncı maddesi mucibince 23 ay içinde yapılması lâzım gelen müracaatlar reddedilerek eshabına vesika verilmemiştir.

Vakıa 1341 Kânunuevvelinde yani müracaat müddetinin hitamından iki ay evvel icra Vekilleri Heyetince ittihaz edilen kararda Fabrikalar Müdiriyeti Umumiyesine ait hesapların İstanbul tasfiyesi hesabat müdiriyetince devren almarak deyn senetlerine raptı tasvip olunmuşsa da müracaatın darlığı ve bu haberin alacaklıların itilâına geç vasıl olması sebepleriyle bu kaabil matlupların deyn senedine raptı mümkün olamamıştır. Ahiren 1926 senesi Mart, Nisan, ve Mayıs aylarının 1341 seneli maliyesine ilâvesi hakkındaki kanun ile verilen üç ay müddetten de, 3 Nisan 1340 tarihli Mahsup Kanununun suveri tatbikiyesine ait talimatın altıncı maddesi, müracaat müddetinin nihayetini 1342 senesi şubatının son günü olarak kaydetmesi yüzünden, Maliye Daireleri ile Maliye Vekâleti arasında bir muhabere silsilesi vücuda gelmesi ve ancak 27 Mayıs 1926 tarihinde müsbet bir cevap verilebilmesi üzerine bu üç aydan da matlup sahipleri istifade edememişlerdir.

Mülga Fabrikalar Müdiriyeti Umumiyesine ait borçların maliyece deyn senetlerine raptı hakkındaki bu karara aynı tarihte ittila usulü kabul olursa bile kararın itası tarihi, müracaat için tayin olunan müddetin tarihten yirmi ay muahhar olması itibarıyla istifade imkânı bittabi müteazzır idi. Binaenaleyh bu aylar zarfında İstanbulda mülga Müdiriyeti Umumiye hesaplarını rüyete memur Heyeti Teftişiyeye vaki olan müracaatların veyahut bu müddetler zarfında Heyeti Teftişiyenin deyn olarak kabulü ve eshabına ita ettiği

senetlerin deyn senedi olarak kabulü yahut yeniden bir müracaat müddeti tayininin muvafık olacağı mütalâasıyla bir Kanun Teklifi takdim ediyorum efendim.

Giresun Mebusu
Tahir

Türkiye Cumhuriyeti
Başvekâlet
Kalemi Mahsus Müdiriyeti
Adet : 6/4501

28 Teşrinisani 1926

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

3 Nisan 1340 tarihli Mahsubu Umumi Kanununun 6 ıncı maddesi mucibince, mülga Hükûmet zamanında iddia edilen matlubatın, mahsup muamelesinin ifasına ait vesaikin istihsali için kanunda muayyen müddet zarfında dairelere veya mahkemelere müracaat olunan ve fakat bazı esbabı mania hasabıyla neticelenemeyen matlubat hakkındaki müracaatların miadı kanunisinde vuku bulmuş suretinde kabul edilip, edilmeyeceğinin tayin ve tefsirine mütedair Maliye Vekâletinin 16 Teşrinisani 1926 tarih ve Muhasebei Umumiye 131 numaralı tezkeresinin musaddak sureti takdim olunmuştur.

Muktezasının ifasına ve neticesinin işarına müsaade buyurulmasını rica eylerim efendim.

Başvekil
İsmet

Suret

Mülga Hükûmet zamanında iddia olunan matlubatın muamelei mahsubiyesinin icrası zımında alâkadarının 3 Nisan 1340 tarihli Mahsubu Umumi Kanununun 6 ıncı maddesi mucibince hazine zimmetinde sabit ve mütehakkik matlubatını mübeyyin vesaiki 31 Mayıs 1926 gayesine kadar mahallî en büyük mal memuruna müracaat eylemeleri lazım geldiği halde (1) hesabı ahiren İstanbul Tetkik ve Tasfiyesi Hesabat Müdiriyetine devredilmiş olan mülga Fabrikalar Müdiriyeti Umumiyesi memürin ve müstahdemini tarafından hükûmeti sakıta zamanına ait olarak idare mezkûreden olan matluplarının tesviyesi zımında Mart - Ma-

yıs 1926 zarfında müracaat edilmiş isede senei maliye- nin haziran bidayetinden itibar edilmesi üzerine Mah- subu Umumi Kanununun 6 ncı maddesindeki mür- caat müddetinin de tarihi mezkûre kadar temdidine dair Meclisi Âlice ittihaz olunan kararın ancak 9 Ha- ziran 1926 da tebliğ edilmesinden naşi verilmiş olan arzuhaller hiç bir deftere kaydolunmuyarak yalnız ka- leme havale edilmekle iktifa edilmiş olduğu, (2) ciheti askeriyede makabline teşmilen yapılan terfiler dolay- sıyla hükûmeti sakıta zamanına tesadüf eden maaş farklarından mütevellit matlubat için miadı kanuni- sinde müracaata imkân olmaması, (3) bazı eşhas tara- findan memurinine müracaat olunmayarak mahkeme- ye bilmüracaa istihsal olunan ilâmatın tenfizi zımın- da müddeti kanuniyenin mürurundan sonra icra daire- lerinden tebligat icra olunması gibi vaziyetler tahattüs etmiş ve salifülarz maddei kanuniyenin müddeti mür- caat hakkındaki kaydı nazarı dikkate alınarak deyn ilmuhaberi tanzim ve ita olunamamaktadır. Berveçhi maruz bir ve iki numaralı fıkralardaki matlubat esha- bının hiç bir sun'u taksiri bulunmaması hesabıyla vu- ku bulan müracaatlarının nazarı itibare alınması muva- fıkı madelet olduğu gibi, üçüncü fıkrada bahsedilen matlubat eshabı tarafından alacaklarının subutunu teminen mehakimi aidesine mesbuk müracaatlarını hal ve faslının teahhuru ve bu bapta mehakimden sadır olan ilâmatın tenfizi ahkâmı zarureti nazarı dikkate alınarak mahakimi aidesine mezkûr maddei kanuniye- de muayyen müddet zarfında mesbuk müracaatların şekil ve miadı kanunisinde yapılmış olduğunun kabulü maksadı kanuna mülayim olacağı mülahaza edilmiş isede bu sureti muamele tefsiri kanuni vaz ve mahiye- tinde görüldüğünden hususatı maruza hakkında Mec- lisi Âlice tefsiren bir karar istihsaline müsaadei dev- letleri arz ve istirham olunur efendim.

Türkiye

Büyük Millet Meclisi

Maliye Encümeni

Karar Numarası : 45

Esas Numarası :

12 . 4 . 1928

Maliye Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

3 Nisan 1340 tarihli Mahsubu Umumi Kanununun 6 ıncı maddesi mucibince mülga hükûmet zamanına ait olmak üzere istenilen matlubatın mahsup muame- lesinin ifasına ait vesaikin istihsali için kanununda muayyen müddet zarfında dairelere ve mahkemelere müracaat edilmiş fakat bazı esbabı mania hesabıyla neticelenememiş olan matlubat hakkındaki işbu mür-

caatların miadı kanunisinde vuku bulmuş suretinde kabul edilip, edilmeyeceğinin ve ciheti askeriyede ma- kabline teşmilen yapılan terfiler dolayısıyla Hükûmeti Sakıta zamanına tesadüf eden maaş farklarından müte- vellit matlubat için miadı kanunisinde müracaata im- kân olmadığından keyfiyetin tayin ve tefsirine dair ikinci devrei ictimaiyeden müdevver Maliye Vekâleti tezkeresi sureti Başvekâleti Celilenin 28 Teşrinisani 1926 tarih ve 6/4501 numaralı tezkeresiyle Meclisi Âli riy- setine takdim ve Encümenimize havale buyurulmakla mezkûr tezkere ve aynı mevzu dahilinde Giresun Me- busu Tahir Beyin teklifi kanunisi Muhasebat Müdürü Umumisi Faik ve Mumaileyh Tahir Beyler huzurlarıyla tetkik ve müzakere olundu.

1. — Filhakika Mahsubu Umumi Kanununun 6 ncı maddesinde eshabı matlubun muamelei mahsu- biyesinin icrası için ne şekilde ve hangi makama mür- caat edileceği tayin ve izaah olunmuş ve senei maliye- nin tebdili üzerine mezkûr maddede muayyen olan müddeti müracaatın da 1 Haziran 1926 tarihine kadar temdit edildiği ve fakat işbu Kanunun 26 Mayıs 1926 tarihinde Meclisi Âlice kabul edilmesine ve merasimi tebliğiye ve ilâniyesinin ifası için lüzumu olan asgari müddet nazarı itibare alınsa bile yine müddeti kanu- niyenin güzeranından sonra kanunun ilân ve mevkii mer'iyete vaz edilmesi tabii olmasına mebni alâkada- ranın temdidi müddetten istifadelerine imkânı mad- di görülemediği ve ancak kanunu ahir ile temdidi ka- bul olunan Mart, Nisan ve Mayıs 1926 ayları zarfın- da Mahsubu Umumî Kanununun 6 ncı maddesinde emir ve işaret olunan mahallin en büyük mal memu- runa müracaat etmeyerek makamâtı askeriyeye ve mülki- yeye ve mehakime vaki olan müracaatları da ihmal etmek muvafıkı adalet olmadığı ve fakat işbu ma- kamalara vukubulan müracaatları da mal memuruna müracaat şeklinde imal ve tefsire imkân görülemediği cihetle hem bu kabil eshabı matlubun hukuku mük- tesebelerini temin ve hem de şimdide kadar müraca- atta bulunamamış olanların hukukunu muhafaza için ikinci madde vaz ve kabul edilmiştir.

2. — Zaruret ve ihtiyaca mebni kabul olunan iş- bu talep ve müracaatları tevsi ve teşmile mani ol- mak ve selâmeti maliyeyi temin eylemek üzere üçüncü madde vazolunmuştur.

3. — Ciheti askeriyeye makabline teşmilen yapı- lan terfiler dolayısıyla Hükûmeti Sakıta zamanına ait maaş farklarından mütevellit matlubat için de 6 ncı maddede muayyen ve temdit olunan müddet zarfın- da müracaata imkân olmadığından ve çünkü bu bap-

taki kanunun Meclisi Âlice 29 Mayıs 1926 tarihinde kabul edilmesine nazaran alâkadaranın 1 Haziran 1926 tarihine kadar hiçbir sun'u taksiri olmadığı halde müracaatları müteazzir görüldüğünden bu kabil zabitan ve mensubini askeriyenin müktesep haklarını temin için birinci madde tanzim olunmuş ve tefsiren halli mümkün olmayan ve lâkin ihmali de caiz görülmeyen hukuku şahsiyelerin temini masuniyeti için Encümenimizce tanzim ve kabul olunan teklifi kanun Heyeti Umumiyeye arz ve takdim ve bermucibihavale Bütçe Encümenine tevdi kılınmıştır.

Maliye Encümeni Reisi Mazbata Muharriri
Hasan Fehmi Mezuniyeti hasebiyle
Gaziantep Mebusu Ahmet Remzi Beyefendi imzada
bulunmadı.

Kâtip ve Bu Mazbata

Muharriri Aza
Balıkesir Kırklareli
Fahri Şevket
Aza Aza
Bayazıt İstanbul Mebusu
Şefik Fuat Beyefendi
İmzasında bulunmadı.

Türkiye

Büyük Millet Meclisi
Bütçe Encümeni

Mazbata Numarası : 99

Esas Numarası : 2/32, 3/79

Bütçe Encümeni Mazbatası
Riyaseti Celifeye

3 Nisan 1340 tarihli Mahsubu Umumi Kanununun 6 ncı maddesinde muharrer olan müddeti müracaat zarfında Hükümeti Sakıta zamanındaki matlubatını tayin ve tevsik maksadiyle eshabı istihkak tarafından bazı devair ve mahakime müracaat edilmiş ise de muamele neticelenmeksizin muayyen olan müddet hitam bulmuş ve müddeti müracaatın senei maliyenin tebdili dolayısıyla Mayıs 1926 gayesine kadar devam etmesi lâzım geleceği hakkında Meclisi Âlice müttehaz kararın geç tebliğ edilmesine mebnî eshabı istihkak işbu üç aylık müddetten dahi istifade edememiş olduğu gibi, bu müddetin hitamından sonra ciheti askeriyeye makable teşmilten yapılan nasıp veya terfi tashihlerinde veya iadei rütbe sebebiyle hükümeti sakıta zamanına ait olarak tahakkuk eden matlubatı sabıka için deyn ilmühaberi verilememiş olduğundan bahisle muktezasının tayin ve tefsiri hakkında Başvekâletten ikinci devrede Meclisi Âliye takdim kılın-

mış ve intaç edilemeyerek üçüncü devreye devrolunup, yeniden Maliye ve Bütçe Encümenlerine havale buyurulmuş olan tezkere ile Giresun Mebusu Tahir Beyin Fabrikalar Müdüriyeti Umumiyesi matlubatına müteallik ve kezaflık Maliye ve Bütçe Encümenlerine muhavvel Teklifi Kanunisi Maliye Encümeni mazbatasıyla birlikte Encümenimize tevdi olunmakla Maliye Vekili Şükrü Bey hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Tayin ve tefsiri muameleye saik olan zatı mesele :

1. — Hükümeti Sakıta zamanında teşkil olunup, bilâhara lağvedilmiş olan Askeri Fabrikalarının hesabatı geç vakit İstanbul'da tasfiyei hesabata devredilmesi hasebiyle bu dairede matlubatı olanların 3 Nisan 1340 tarihli Mahsubu Umumi Kanununun 6 ncı maddesinde tayin olunan 28 Şubat 1341 tarihine kadarki müddet içinde dairece matlubatları tevsik edilememesi ve senei maliyenin tebdili hasebiyle müddeti müracaatın 31 Mayıs 1926 tarihine kadar kabulü lâzım geleceği hakkında Meclisi Âlice müttehaz kararın dahi işbu senei maliyenin hitamından sonra tebliğ edilmiş bulunması sebebiyle eshabı istihkaka ne müracaat vesikası, ne de deyn ilmühaberi verilememesi;

2. Mahsubu Umumi Kanunu ile tayin olunan müracaat müddetinin hitamından sonra ciheti askeriyeye nasb veya terfi tarihleri evvelki senelere tashih edilen zabitan ve mensubini askeriyenin Hükümeti Sakıta zamanına ait olarak tahakkuk eden matlubatları için memurini maliyece deyn ilmühaberi verilmemesi;

3. 16 Mart 1336 tarihinden mukaddem silki askeriden tard edilip kezaflık Mahsubu Umumi Kanununun müracaat müddetinin hitamından sonra Hükümeti Milliyece rütbeleri iade olunanların Hükümeti Sakıta zamanına ait olarak tahakkuk eden istihkakları için memurini maliyeye vaki olan müracaatın kabul edilememesidir.

Mahsubu Umumi Kanununun tayin eylediği müddet zarfında eshabı istihkakın tayin ve tespiti matlubatları için memurini maliyeden gayri alâkadar olan devaire vaki olan müracaatları esnasında müddeti müracaatın hitam bulmuş olması sebebiyle memurini maliyece yedlerine vesikayı müracaat veya deyn ilmühaberi verilememesi kanuni olmakla beraber eshabı istihkakın taksirinden tevellüt etmeyen bu halden mutazarrır olmaları da muhik ve adaletle kabili telif görülemediğinden tayin ve tespiti matlubat maksadiy-

le ve fakat 31 Mayıs 1926 tarihine kadar askeri ve mülki devair ile mehakime müracaat eden eshabı istihkakın mal memurlarına müracaatla matluplarını kaydettirebilmelerini teminen yeniden üç aylık bir müddetin ilâveten itası ve nasıp veya terfi tarihleri evvelki senelere tashih edilmek veya 16 Mart 1336' dan evvel silki askeriden tard edilip, Mahsubu Umumi Kanunundaki müddeti muayyeninin hitamından sonra Hükümeti Milliyece rütbeleri iade kılınmak suretiyle Hükümeti Sakıta zamanından istihkakları tebeyyün eden zabitan ve mensubini askeriyenin memurini maliyeye müracaatları için yeniden üç aylık bir müddetin de verilmesi Encümenimizce muvafık görülerek Lâyhâi Kanuniye bu esaslar dahilinde ihdar ve takdim olunmuştur.

3 Nisan 1340 tarihli Mahsubu Umumi Kanunu, Hükümeti Sakıttan müdevver düyunu Hazine için iki sene elli sekiz gün gibi vasi bir müddeti müracaat temin eylemiş olmasına ve kanunun istihdaf eylediği gaye, hükümeti sakıtanın memleket dahil ve haricinde olarak Hükümeti Cumhuriyemizin düşü tahammülüne yüklettiği düyunun bir müddeti muayyene içinde tayin ve tespiti miktarıyla ona göre hidematı umumiyei devletin muhtaç olduğu vuzuh ve katiyetin tespitinden ibaret bulunmasına mebni yukarıda arz olunan üç sebep haricinde olarak kalmış olan ademi müracaatlar için yeniden müddet verilmesi muvafık görülmemeyerek bu noktada Maliye Encümeni noktai nazara iştirak edilmemiş ve üç hale maksur olan müracaatın dahi yeniden üç ay temdidi ihtiyaca kâfi olacağı bilmütalâa ona göre Lâyhâi Kanuniye ihzar ve müstacelen müzakeresine müsaade buyurulmak istihamiyle Heyeti Celileye takdim olunmuştur.

13 Mayıs 1928

Reis	Reis Vekili
Edirne	Burdur
Şakir	Vahit
Kâtip	Aza
Kütahya	Ankara
Niyazi Asım	Mehmet Rifat
Aza	Aza
Erzurum	Bursa
Nafi Atuf	Muhlis
Aza	Aza
Samsun	Kırklareli
Adil	Nahit
Aza	Aza
Aydın	Isparta
Mühendis Mithat	Mükerrem

Giresun Mebusu Tahir Beyin Teklifi

Madde 1. — Mülga Fabrikalar Müdüriyeti Umumiyesinden alacaklı olup da Mahsubu Umumi Kanununda muayyen olan müracaat müddetinde fabrikaların hesabını tasfiyeye memur Heyeti Teftişiyeye vaki olan müracaatlar, Mahsubu Umumi Kanunu mucibince en büyük Mal Memuruna vaki olması icabeden müracaatlar gibi muteber olur ve bu Heyeti Teftişiyenin alacaklılara verdiği senetler müracaat vukuunda deyn ilmühaberleriyle tebdil olunur.

Madde 2. — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3. — Bu Kanun hükmünün icrasına Maliye Vekili memurdur. 2 Şubat 1928

Giresun Mebusu
Tahir

Maliye Encümeninin Tadili

3 Nisan 1340 Tarihli Mahsubu Umumi Kanununa
Müzeyyel Kanun

Madde 1. — 3 Nisan 1340 tarihli Mahsubu Umumi Kanununun 6 ncı maddesiyle tayin olunan müddetin hitamından sonra nasıp veya terfi tarihleri evvelki senelere tashih edilen veya 16 Mart 1336 tarihinden mu'kaddem silki askeriden tard edilip, keza zikrolunan müddetin inkizasından sonra Hükümeti Milliyece rütbeleri iade kılınan berrî, bahrî, jandarma zabitan ve mensubini askeriyenin Hükümeti Sakıta zamanına ait olarak tahakkuk eden matlupları için işbu kanunun neşrinden itibaren altı ay müracaat müddeti tayin edilmiştir.

Madde 2. — Malî senenin tebdili dolayısıyla 1341 senesi maliyesinin 1926 senesi Mayıs nihayetine kadar vaki olan temdit müddeti zarfında eshabı istihkakın maliyeye veya mahakime veya imalâtı harbiyeye veya makamâtı mülkiye ve askeriyeye vaki müracaatlarıyla işbu kanunun neşrinden altı ay müruruna kadar vaki olacak müracaatları tetkik ve tebeyyün edecek istihkakları deyn ilmühaberine rapt edilecektir.

Madde 3. — Hükümeti Sakıtaya ait düyun için işbu kanunda muayyen müracaat müddeti zarfında usulüne tevfikân müracaat etmemiş olanların iddiaları mehakimce de istima olunmaz.

Madde 4. — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 5. — Bu Kanunun ahkâmını icraya Adliye ve Maliye Vekilleri memurdur.

Bütçe Encümeninin Tadili

3 Nisan 1340 Tarihli Mahsubu Umumi Kanununa
Müzeyyel Kanun Lâiyhası

Birinci Madde — 3 Nisan 1340 tarihli Mahsubu Umumi Kanununun 6 ncı maddesiyle tayin edilen ve senei maliyenin tebdili sebebiyle 31 Mayıs 1926 tarihinde hitam bulan müddeti müracaat zarfında eshabı istihkak tarafından herhangi bir dairei resmîyeye vukubulmuş olan müracaatlar merciine vaki olmuş addolunur. Ancak, bu kabil istihkak eshabının matlubat vesikaları işbu kanunun neşri tarihinden itibaren üç ay zarfında Mahsubu Umumi Kanununun 6 ncı maddesinde muharrer mal memurlarına yeniden ibraz ve kaydettirerek müracaat vesikası almaları mecburîdir.

İkinci Madde — 3 Nisan 1340 tarihli Mahsubu Umumi Kanununun 6 ncı maddesiyle muayyen müd-

deti müracaatın hitamından sonra nasp veya terfi tarihleri evvelki senelere tashih edilmek veya 16 Mart 1336 tarihinden mukaddem silki askeriden tard edilip keza zikrolunan müddeti inkizasından sonra hükümeti millîyece rütbeleri iade kılınmak suretiyle hükümeti sakıta zamanına ait olarak matlubatı tahakkuk eden berrî, bahrî, jandarma zabitan ve memurin ve mensubini askeriye için işbu kanunun neşri tarihinden itibaren üç aylık bir müracaat müddeti tayin olunmuştur.

Üçüncü Madde — Birinci ve ikinci maddelerde muharrer eshabı istihkakıtan işbu kanunda muayyen müddet zarfında usulüne tevfikân müracaat etmemiş olanların iddiaları mehakimce de istima olunmaz.

Dördüncü Madde — Bu Kanun neşri tarihinden muteberdir.

Beşinci Madde — Bu Kanunun ahkâmını icraya Adliye ve Maliye Vekilleri memurdur.